

Norsk oljekutt kan fortsatt virke

Skiferoljen har gjort oljetilbudet mer prisfølsomt, men hvor mye? Opec står fortsatt for 40 prosent av tilbudet, og fornybar energi øker.

Er kutt i norsk oljeproduksjon et like godt klimaverktøy som før oljeprisfallet? I en interessant og velformulert kommentar i Dagens Næringsliv 4. oktober trekker Bård Bjerkholt frem en studie vi gjorde i 2013 som analyserer dette. Han konkluderer med at de senere årene har skiferoljen gjort verdens produksjonskapasitet mer fleksibel, slik at kutt i norsk produksjon i større grad vil bli erstattet av økt tilbud av skiferolje.

Vi er enig i at skiferoljen har gjort det globale oljetilbudet mer prisfølsomt, spesielt på kort og mellomlang sikt. Bjerkholt refererer til at det kun tar fire måneder fra oljeprisen endrer seg til man ser endringer i produksjonsaktiviteten. Det mest interessante med tanke på kutt i norsk oljeproduksjon er imidlertid den langsiktige prisfølsomheten.

Hva skjer i oljemarkedet om 10-20 år dersom Norge bremser letingen og/eller utbyggingen av nye oljefelt?

Det er først og fremst her diskusjonen bør stå når man vurderer kutt i oljeproduksjon som klimaverktøy.

Skiferoljen har nok gjort oljetilbudet mer prisfølsomt også på lang sikt, men spørsmålet er hvor mye. Produksjonen av skiferolje i USA utgjør for tiden ca. fem prosent av verdens oljeproduksjon. Hvor mye og hvor lenge kan amerikanerne produsere skiferolje til ca. 50 dollar per fat?

Her er det stor usikkerhet blant ekspertene. Minst like viktig er atferden til Opec, som nå har en markedsandel på cirka 40 prosent. Bjerkholt beskriver reaksjonen til Opec høsten 2014. I stedet for å redusere produksjonen i takt med økt tilbud av skiferolje og lavere pris, økte Opec (inkl. Saudi Arabia) produksjonen noe. Selv om vi skal være varsomme med å trekke slutninger fra denne reaksjonen til den mer langsiktige responsen, indikerer det at Opec har en ganske annen markedsatferd enn skiferproducentene i USA.

Det er vanskelig å vite hvor stor prisfølsomheten er på lang sikt. En mulig kilde til innsikt finner vi i Det internasjonale energibyrået (IEA) sin årlige World Energy Outlook. Her beskrives tre ulike scenarier i detalj, inkludert fremskrivninger av oljepris og global

Mye tyder på at konkurransen fra andre energibærere vil øke frem mot 2030, spesielt knyttet til elektrifisering av transportsektoren, noe som tilsier at kutt i norsk oljeproduksjon kan få sterkere effekt på globale utslipp. Foto: Gunnar Lier

Innlegg Taran Fæhn, Cathrine Hagem og Knut Einar Rosendahl

oljeproduksjon. Ved å sammenligne forskjeller i pris og produksjon mellom de ulike scenarier

Knut Einar Rosendahl,
Handelshøyskolen ved
NMBU.

Taran Fæhn,
SSB.

Cathrine Gagem,
SSB

ene er det mulig å beregne hvilken prisfølsomhet IEA implisitt legger til grunn for verdens oljeproduksjon: ● For 2030 er prisfølsomheten

marginalt høyere enn det vi la til grunn i 2013-studien.

● For 2040 er den noe høyere, men IEA ser ikke for seg et særlig prisfølsomt tilbud av olje på lang sikt.

I hvilken grad redusert oljeproduksjon er et effektivt klimaverktøy, avhenger også av hvor prisfølsom etterspørselen etter olje vil være fremover. Her er det igjen vanskelig å være skråsikker. Det er imidlertid mye som tyder på at konkurransen fra andre energibærere vil øke frem mot 2030, spesielt knyttet til elektrifisering av transportsektoren, noe som tilsier at kutt i norsk oljeproduksjon kan få

sterkere effekt på globale utslipp.

En annen viktig faktor er kostnadene ved ulike tiltak. Siden vi gjorde vår studie i 2013 er oljeprisen blitt halvert. Det er derfor grunn til å tro at kostnadene ved oljekutt er mindre enn vi la til grunn. Det trekker i retning av å legge mer vekt på oljekutt som klimaverktøy.

Vår konklusjon er at redusert oljeproduksjon fortsatt kan være et aktuelt klimaverktøy for Norge.

Taran Fæhn, SSB, Cathrine Hagem, SSB, og Knut Einar Rosendahl, Handelshøyskolen ved NMBU

Uløst ladeproblem

Tore Strandskog, næringspolitisk direktør i Nelfo, kritiserer i DN 9. oktober vårt forslag om å fjerne hindrene for at nettselskap skal kunne bidra til utrulling av ladeinfrastruktur for elbiler (DN 5. september). Stikk i strid med hva Strandskog synes å tro ønsker ikke vi at nettdriften skal subsidiere annen virksomhet.

Vi mener heller ikke at nettselskapene skal fortrenge kommersielle aktører.

Vi påpeker derimot at investeringer i ladestasjoner kan spare nettselskapene for dyre forsterkninger, eksempelvis ut i hyttefelt. Dette er det motsatte av skjulte subsidier, det er god samfunnsøkonomi. Forutsetningen må selvsagt være at nettselskapet kan vise til

konkrete besparelser i forkant, at ladestasjonene reduserer tariffene til alle kunder, og at ingen kommersielle aktører engasjerer seg i området.

Strandskog hevder videre at ladeproblemet langt på vei er løst. Solide doser optimisme er alltid hyggelig lesning, men det er også viktig med et snev av realisme i påstandene. Ja, Enova gir støtte til kommuner uten ladeinfrastruktur - til ladestasjoner per kommune. Vi tviler på om to ladestasjoner vil være nok til å vekke den reelle interessen blant kommersielle aktører for videre utbygging i distriktene. Videre gir Enova støtte til bygging, men ikke til drift. Hva hjelper det å bygge når drift er kommersielt uinteressant? Ladeproblemet er slett ikke løst.

Audun Wiig og Asle Strand, KS Bedrift Energi

Aps tøvete selvpisking

Etter valgnederlaget driver Arbeiderpartiet selvpisking og forsøker å finne ut «hva som gikk galt». Svaret er så enkelt: Folket kan regne. Skatteskjerpelser på 15 milliarder kroner, over fire år, målt mot et statsbudsjett på 1300 milliarder, utgjør cirka 0,3 prosent. Ingen kan tro det vil få noen synlig effekt.

Mange synes å mene at «feilen» ligger i at man ikke klarte å vri ut av seg hva dette mikrobølpet skulle brukes til. Det er som å snakke om hvilken vanndråpe som smaker best i glasset.

Man må se på både inntekter og utgifter når det skal strammes inn, ikke bare ved en hodeløs refleks øke inntektene (skattene). Se heller på om statens inntekter faktisk brukes effektivt.

Estland valgte å digitalisere hele statsforvaltningen. Regjeringskonferansene har vært papirløse i mange år, og landet er verdensledende på digital infrastruktur. Nylig opplyste Estlands president Kersti Kaljulaid at landet sparer to prosent av bruttonasjonalproduktet (bnp) hvert år bare ved bruk av digitale signaturer og overføring av informasjon mellom offentlige myndigheter digitalt.

I Norge har fortsatt ikke legevakten på Bærum sykehus adgang til min journal på samme sykehus.

Estlands besparelse på to prosent av bnp tilsvarer 56 milliarder kroner årlig i Norge. Det hadde vært noe for Støre å gå til valg på!

På tide med et studiebesøk til Tallinn?

Sverre Hope